

Takauksen myöntäminen Siikaverkko Osuuskunnalle valokuituliittymien rakentamista varten

Kaupunginhallitus 10.03.2025 § 66
311/02.05.06/2025

Valmistelija talousjohtaja Joonas Yliluoma

Toimivat tietoliikenneverkot ovat nykyään tie-, sähkö- ja vesi/jätevesiverkkoon verrattavaa asuntojen ja yritysten perusinfraa. Valokuituverkon vaikutuksia ovat mm:

- kaupungin vetovoimaisuuden lisääminen
- etätöiden ja etäopiskelun mahdollisuus parantuvat
- sähköinen asiointi
- etävalvonta; turvallisuuden lisääminen
- yritysten toimintaedellytysten paraneminen
- sosiaali- ja terveyspalveluiden digitalisointi

Siikaverkko Osuuskunta hakee kaupungin takausta valokuituverkon rakentamiseen Ylivieskan pohjois- ja itäosiin, joille alueille ei ole rakentunut yhteyksiä markkinatoimijoiden avulla, eikä niillä ole rakentamissuunnitelmiakaan alueelle julkisen kuulemisen perusteella. Siikaverkko on tehnyt alueelle selvityshankkeen 2023-2024 ja liittymän on sitoutunut tilaamaan noin 150 kiinteistöä ja tyyppillistä on, että tilaajamäärä vähintään kaksinkertaistuu rakentamishankkeen kuluessa. Kyseisellä alueella on 472 asuinrakennusta joita käytetään vakituiseen asumiseen.

Osuuskunta on hakenut ja saanut alueen valokuituverkon rakentamiseen ELY-keskuksen myöntämää EU:n maaseuturahaston tukea noin 1,1 miljoonaa euroa. Myönnetty tuki ja muu julkinen tuki on yhteensä 65 %:a hankkeen tukikelpoisista kustannuksista. Rakennusaika on 2025-2026. Rakentaminen ei edellytä ns. kuntarahaosuutta.

Hanke rahoitetaan tukirahoituksen lisäksi osuusmaksuilla, liittymismaksuilla ja lainarahoituksella. Osuuskunta on pyytänyt Ylivieskan kaupungilta ensisijaisesti lainaa tai toissijaisesti takausta. Tarvittava määrä on lyhytaikainen laina 1.117.744,22 euroa (2 vuodeksi, ns. silta-rahoitus ennen ELY-tuen maksamista) ja pitkäaikainen laina 1.090.258,36 euroa (20 vuodeksi). Ilman kaupungin lainaa tai takausta hanke ei etene.

Kuntalain 129 §:n mukaan lainan taikka takauksen tai muun vakuuden antaminen:

"Kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vakuuksilla tai vastavakuuksilla. Mitä edellä tässä momentissa säädetään vakuuksista, ei koske osakeyhtiölain (624/2006) 12luvussa eikä osuuskuntalain (421/2013) 12 luvussa tarkoitettua pääomainsaamista. (21.5.2021/419)

Kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden, joka liittyy sen liikuntalain (390/2015), kuntienkulttuuritoiminnasta annetun lain (166/2019), museolain (314/2019), esittävän taiteen edistämistä annetun lain (1082/2020) tai nuorisolain mukaisen tehtävinedistämiseen. Takauksen ja muun vakuuden antamisen edellytyksistä on kuitenkin voimassa, mitä siitä erikseen säädetään. Lisäksi kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden, jos se perustuu lain perusteella hyväksytyyn tukiohjelmaan tai yksittäiseen tukeen tai liittyy yhteisölle tai säätiölle annettuun palveluvelvoitteeseen.

(21.5.2021/419) Sen estämättä, mitä edellä säädetään, kunta voi myöntää kilpailuilla markkinoilla toimivalle yritykselle lainan, mikäli lainan myöntämisen ehdot eivät sisällä julkista tukea, ts. myönnettävä laina ei sisällä korkotukea eikä muutakaan tukea ja lainan vakuudet ovat riittävät.”

Asiassa tulee huomioida myös EU:n valtiontuki säännökset. Komissio on antanut tiedonannon EY:n perussopimuksen 87 ja 88 artiklan (sittemmin SEUT 107 ja 108 artiklan) soveltamisesta valtiontukiin takauksina (2008/C 155/02). Tiedonannon 3.2. kohdan mukaan seuraavien edellytysten täyttäminen riittää osoittamaan, ettei yksittäinen valtiontakaus (kunnan takaus) ole valtiontukea:

- lainanottaja ei ole taloudellisissa vaikeuksissa
- takauksen laajuus voidaan myöntämishetkellä mitata asianmukaisesti (kiinteä enimmäismäärä ja rajattu voimassaoloaika)
- takaus ei kata missään vaiheessa enempää kuin 80 prosenttia lainasaamisen tai muun rahoitussitoumuksen määrästä
- takauksesta maksetaan markkinaperusteinen hinta

EU-tiedonannossa on myös todettu, että jos jokin edellä mainituista edellytyksistä ei täyty, se ei tarkoita sitä, että takaus katsottaisiin automaattisesti valtiontueksi.

Takaus ei saa missään tilanteessa vaarantaa kaupungin kykyä hoitaa lakisääteiset tehtävänsä. Takausta ei saa myöntää, jos takaukseen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Hallituksen esityksessä eduskunnalle kuntalaiksi (HE 268/2014) todetaan, että lisäksi kunta voisi myöntää takauksen tai muun vakuuden, jos se perustuu lain perusteella hyväksytyyn tukiohjelmaan tai yksittäiseen tukeen tai liittyy yhteisön täyttämään palveluvelvoitteeseen. Tällaisia tilanteita ovat tällä hetkellä esimerkiksi laajakaistarakentaminen, jota koskee komission päätös C(2012) 6182 final.

Siikaverkko Osuuskunta on perustettu 2013 ja sen kotipaikka on Siikalatva. Osuuskunta on rakentanut valokuituverkkoa Siikalatvaan, Pyhännälle, Haapavedelle ja Kajaaniin. Osuuskunta ei ole taloudellisissa vaikeuksissa, vaan yhtiö on tehnyt ylijäämäistä tulosta.

Esittelijä kaupunginjohtaja Maria Sorvisto

Päätösehdotus Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunki myöntää ensimmäisen vaiheen toteuttamiseksi takauksen Siikaverkko Osuuskunnan lainoille seuraavasti:
Pankkilainojen 100 %:n takaus:
- Lyhtyaikaiselle enintään 1.118.000 euron lainalle 2 vuoden laina-ajaksi
- Pitkäaikaiselle enintään 1.091.000 euron lainalle 20 vuoden laina-ajaksi
- Takausprovisio 0,5 % / vuosi kulloisestakin lainapäätymisestä
- Kaupunki vaatii takaukselle vastavakuuksina yrityskiinnitykset.

Asian käsittely

Asiantuntijana kuultiin talousjohtaja Yliluomaa. Asiakohdan käsittelyn aikana Korkeakoski Mikko saapui kokoukseen klo 14:30.

Päätös

Hyväksyttiin.

Talousjohtaja Yliluoma poistui kokouksesta asiakohdan käsittelyn jälkeen klo 14:59.